

Raasepori, Gumnäs-Klockarudden  
Sudenkorentoselvitys 2015



Silvestris luontoselvitys oy 15.9.2015

<b>1.</b>	<b>Johdanto.....</b>	<b>3</b>
<b>2.</b>	<b>Aineisto ja menetelmät.....</b>	<b>4</b>
<b>3.</b>	<b>Tulokset .....</b>	<b>5</b>
<b>4.</b>	<b>Johtopäätökset ja suositukset .....</b>	<b>8</b>
<b>5.</b>	<b>Lähteet.....</b>	<b>9</b>

Liite: Lajiluettelo

*Kansikuva: Ruovikon sisäinen allikko Flitunin kaakkoispuolella.*

*Raportin kuvat: Sami Virta, paitsi sivun 7 täplälampikorento: Kimmo Virta.*

Selvityksen laatija:  
Silvestris luontoselvitys oy  
Heikinkatu 4  
10300 Karjaa  
gsm 050 538 0386/Esko Vuorinen  
esko.vuorinen@silvestris.fi

## 1. Johdanto

Sudenkorentoselvitys on lisäselvitys vuonna 2013 alueella tehtyyn luontoselvitykseen. Selvityksen tavoitteena oli kartoittaa Gumnäs-Klockarudden alueella mahdollisesti esiintyvät uhanalaiset ja EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) lajit.

Luontoselvityksen on laatinut Silvestris luontoselvitys oy Raaseporin kaupungin toimeksiannosta. Maastotöistä vastasi luontokartoittaja Sami Virta, joka myös laati raportin yhdessä luontokartoittaja Esko Vuorisen kanssa.



*Kuva 1. Punasyyskorento on alueen runsain laji alkusyksyllä.*

## 2. Aineisto ja menetelmät

### Aiemmat selvitykset

Gumnäsin alueelta ei tehty aiemmin sudenkorentoselvityksiä. Alueen lajistosta on kuitenkin melko paljon korentoharrastajien tekemiä havaintoja. Helsingin yliopiston Luonnontieteellisen keskusmuseon havaintopäiväkirjapalvelusta (Hatikka) löytyy havaintoja alueen sudenkorentolajistosta vuodesta 2007 alkaen. Aineistoa on käytetty tueksi kesän 2015 kartoituksissa.

### Kartoitusmenetelmät

Selvityksessä keskityttiin ainoastaan uhanalaisiin ja luontodirektiivin liitteen IV lajeihin. Muuta korentolajistoa havainnoitiin pintapuoleisesti ja ylös kirjattiin vain havaitut lajit sekä summittaisia runsauksia.

Kartoitukset tehtiin kiertelemällä alueen rantoja, suojaista aurinkoisia niittyjä ja hiekkateitä jalan. Havaitut sudenkorennot kirjattiin ylös. Tarvittaessa korennot haavittiin määrittämistä varten. Erityistä huomiota kiinnitettiin kuoriutuviin, paritteleviin tai muniviin yksilöihin. Useimmat lajit voivat ennen sukukypsyyttä lentää kaukanakin varsinaisista lisääntymispaikoista ja edellisen kaltaisilla havainnoilla voidaan varmistaa lajin lisääntyvän paikalla. Myös havainnot vasta lentonsa aloittaneista yksilöistä on varma merkki lähistön lisääntymispaikasta. Vastakuoriutuneet juuri lentoon lähteneet yksilöt tunnistaa lasittuneista vielä pehmeistä siivistä ja raskaasta lentotyylillä.

Kävellen kartoitettu alue ulottui Klockaruddenin koiratarhalta vanhan puhdistamon rantaan ja edelleen Gumnäsin uloimman niemen kärkeen. Sudenkorennot lentävät vain aurinkoisina, lämpiminä ja tyyninä, korkeintaan heikkotuulisina päivinä, joten kartoituspäivät valittiin sen mukaan. Jalan tehtyjä kartoituspäiviä olivat 28.4., 24.6., 3.7. ja 20.8.

Maista käsin tehtyjen kartoitusten lisäksi alueen rannat ja ruovikoiden sisäiset allikot kierrettiin kanootilla 3.7., 3.8. ja 19.8. Etenkin lampikorennot (*Leucorrhinia*) voivat pysytellä muita lajeja tiiviimmin veden äärellä koko aikuisikänsä, joten kanootilla kiertely katsottiin aiheelliseksi. Selvitysalueen lisäksi kartoitettiin Flitunin ympäristöä laajemminkin lajien levinneisyyden selvittämiseksi.

Sudenkorentojen toukkia ei haavittu pohjahaavilla mutta toukkanahkoja etsittiin rantojen vesirajasta.

### 3. Tulokset

#### **Sudenkorentolajistosta yleisesti**

Klockaruddenin-Gumnäsin alueella havaittiin selvitysvuonna 23 sudenkorentolajia. Koleasta keväästä ja kesästä johtuen yksilömäärät olivat hyvin pieniä ja muutamia aiempina vuosina havaittua lajeja ei tavattu lainkaan. Vasta elokuun vaihteessa lämpötilat nousivat kesäsiin lukemiin ja sen myötä loppukesän lajeja havaittiin miltei normaaleja määriä.

Hentosudenkorennoista (Zygoptera) runsaimpana havaittiin sirotytönkorentoja. Lajin yksilöitä nähtiin yksittäin ympäri aluetta, yhteensä muutamia kymmeniä. Muita havaittuja hentosudenkorentoja runsaimmasta harvalukuisimpaan olivat: sirokeijukorento, isotytönkorento, hoikkatytönkorento, keihästytytönkorento, okatytönkorento ja idänkirsikorento. Edellisten lisäksi havaittiin yksittäinen neidonkorento joka virtaavien vesien laji ja luultavasti lähtöisin Mustionjoelta, jossa laji on yleinen.

Aitosudenkorentojen (Anisoptera) määrät olivat loppukesän lajeja lukuun ottamatta vähäisiä. Poikkeuksena ruskohukankorento joita havaittiin keskikesälläkin muutamia kymmeniä yksilöitä. Loppukesällä lentävä punasyyskorento oli selvästi runsain alueen aitosudenkorennoista. Lajin yksilöitä nähtiin elokuussa aurinkoisilla niityillä ja teiden varsilla arviolta noin 200 yksilöä. Parikymmentä lajin yksilöä myös haavittiin lähempään tarkasteluun sillä lähilaji lännensyyskorento on hyvin samannäköinen. Muista syyskorennoista havaittiin elokorentoja neljä yksilöä koiratarhalla, kolme verikorentokoirasta sekä tummasyyskorentoja parisenkymmentä alueen aukeilla paikoilla.

Alkukesän isoista korennoista havaittiin muutamia vaskikorentoja sekä yksittäinen karvaukonkorentokoiras. Laji on normaalikesinä alueella suhteellisen runsas ja varsinkin lajin toukkanahkoja löytyy yleisesti uimarannan ja uloimman niemen välisestä lahdesta. Tänä vuonna ei toukkanahkoja löydetty etsinnöistä huolimatta.

Vaskikorentoa muistuttavia välkekorentoja havaittiin kymmenkunta matonpesupaikan ympäristössä elokuun alussa. Myös merisinikorentoja nähtiin kymmenkunta eripuolilla aluetta, usein hiekkateillä istumassa. Loppukesän näkyvin laji oli ruskoukonkorento, joita partioi niin ruovikoiden yllä kuin niityillä ja hiekkateilläkin. Sukulaislajeista siniukkonkorentoja nähtiin muutamia yksilöitä sekä kirjoukonkorentoa ja rannikkoukonkorentoa yksi koiras kumpaakin entisen puhdistamon rantavyöhykkeellä.

Vesikasvillisuusselvityksen yhteydessä elokuun alussa nähtiin kaksi lummelampikorentokoirasta Flitunin kaakkoispuolella ruovikonsisäisillä allikoilla. Myöhäinen huonokuntoinen aitojokikorento havaittiin vielä 20.8. Laji kuuluu neidonkorennon tavoin virtavesilajeihin ja saattaa olla peräisin Fiskarsin- tai Mustionjoelta.

Aiemmilta vuosilta on lisäksi korentoharrastajien sekä kartoittajan omia havaintoja litteähukankorennoista, täplälampikorennoista, etelänukkonorennoista sekä immenkorennoista.

## Uhanalaiset ja EU:n luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajit

- Kääpiötyönkorento (*Nehalennia speciosa*)  
Vuoden 2010 uhanalaisuusluokituksessa arvioitiin erittäin uhanalaiseksi (EN) ja Suomen ainoaksi uhanalaiseksi korentolajiksi. Laji viihtyy vetisillä rantaniityillä ja lajista on vanhoja havaintoja Tammisaaresta ja Hankoniemeltä (Karjalainen 2010, 91) joten lajin esiintyminen Pohjanpitäjänlahdella ja sen perukassa saattaisi olla mahdollista. Etsinnöistä huolimatta lajia ei ole kuitenkaan löytynyt.
- Idänkirsikorento (*Sympecma paedisca*)  
Laji havaittiin Suomelle uutena 2002, jonka jälkeen sitä on löydetty harvakseltaan etelärannikon tuntumasta. Ainoana Suomen lajeista se talvehtii aikuisena. Aloittaa lentonsa aikaisin maaliskuussa ja uusi sukupolvi kuoriutuu alkusyksystä.

Selvitysalueelta lajia etsittiin jo keväällä vesilintulaskentojen yhteydessä. Tuolloin lajia ei löytynyt. 20.8. löydettiin kaksi yksilöä vanhan puhdistamon rannasta. Toinen yksilöistä oli vielä pehmeäsiipinen, ja vasta kuoriutunut pienestä muutaman neliön lampareesta.

Luontodirektiivin liitteen IV laji. Luonnonsuojelulaille rauhoitettu (LSL 38 §).



*Kuvat 2 ja 3. Entinen puhdistamon purkuvesikanava on umpeutunut pieniksi lampareiksi. Vastakuoriutunut idänkirsikorento vanhan puhdistamon rannassa.*

- **Täplälampikorento (*Leucorrhinia pectoralis*)**

Lajista on havaintoja Gumnäs-Klockaruddenin alueelta vuosilta 2007-2013. Laji on havaittu vuosittain ja ilmoitettuja yksilöitä on yli 200 (Hatikka). Täplälampikorentoa tavataan eteläisen Suomen ruovikkoisilla lammilla, järvillä ja merenlahdilla ja laji suosii erityisesti ruovikon sisäisiä allikoita joissa on runsas vesikasvillisuus (Karjalainen 2010, 185).

Lajin lentoaika on muita lampikorentoja lyhyempi ja ajoittuu kesäkuun alkupuoliskolta heinäkuun puoleen väliin. Tuona ajankohtana vallitsi kesällä 2015 hyvin kolea ja sateinen sää ja on hyvin todennäköistä että suurin osa kuoriutuneista menehtyi sillä kesän kartoituksissa lajia ei havaittu lainkaan. Hyvin epäedullisissa olosuhteissa toukat voivat myös siirtää kuoriutumista seuraavaan kesään (Corbet 2004, 230).

Vaikkei täplälampikorentoa kartoituksissa havaittu on hyvin todennäköistä että lajilla on edelleen vahva kanta alueella, sillä lajin suosimaa biotooppia on laajalla alueella Pappilanlahden perukasta Fiskarsin joen alajuoksulle.

Luontodirektiivin liitteen II ja IV laji. Luonnonsuojelulla rauhoitettu (LSL 38 §).

- **Lummelampikorento (*Leucorrhinia caudalis*)**

Suosii edellisen lajin kaltaisia elinympäristöjä mutta viihtyy sitä huonommin murtovedessä. Selvitysalueen laitamilta Flitunin kaakkoispuolen avovesiallikolta havainto kahdesta koirasyksilöstä 6.8.

Luontodirektiivin liitteen IV laji. Luonnonsuojelulla rauhoitettu (LSL 38 §).



*Kuva 4. Täplälampikorentokoira puhdistamon rannassa 6.6.2011*

#### 4. Johtopäätökset ja suositukset

Gumnäsin niemen ympäristössä havaittiin vuonna 2015 23 sudenkorentolajia, joista 21 katsottiin kuuluvan alueen vakituiseen lajistoon. EU:n luontodirektiivin liitteen IV lajeista havaittiin idänkirsikorento ja lummelampikorento. Lisäksi täplälampikorennosta on runsaasti aiempia havaintoja vuosilta 2007-2013 ja laji mitä todennäköisimmin kuuluu yhä alueen lajistoon.

Kaavan kohde, johon maankäytöllä saattaa olla vaikutusta, on vanhan puhdistamon edustan vanha osittain umpeutunut kanava. Kanavan rannimmaisella allikolla havaittiin kaksi idänkirsikorentoa, joista toinen oli vastikään kuoriutunut. Samalta paikalta on aiemmilta vuosilta myös useita havaintoja täplälampikorennosta. Vanha kanava tulisikin jättää luonnontilaan.

Muutoin kaava-alueen maankäytöllä ei ole merkittäviä vaikutuksia korentolajistoon. Lisäntymisalueet ovat matalien lahdelmien pohjukoissa, järviruovikoissa ja ruovikon sisäisissä allikoissa jotka sijaitsevat pääosin kaava-alueen ulkopuolella.





## 5. Lähteet

- Corbet, P. 2004: Dragonflies behavior and ecology of odonata (revised edition). Harley books, Colchester. 821 s.
- Dijkstra, K-D. 2006: Field guide to the dragonflies of Britain and Europe. British wildlife publishing. Italy. 320 s.
- Hatikka [29.8.2015] – Luonnontieteellinen keskusmuseo, Helsingin yliopisto.
- Karjalainen, S. 2010: Suomen sudenkorennot. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Lombardo Italia. 239 s.
- Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A., & Mannerkoski, I. (toim./eds.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.

<b>Havaitut sudenkorennot (2015)</b>		
<b><i>Tieteellinen nimi</i></b>	<b>Lajinimi suomeksi</b>	<b>Lajinimi ruotsiksi</b>
<i>Calopteryx virgo</i>	neidonkorento	blå jungfruslända
<i>Lestes sponsa</i>	sirokeijukorento	allmän smaragdflickslända
<i>Sympecma paedisca</i>	idänkirsikorento	sibirisk vinterflickslända
<i>Coenagrion hastulatum</i>	keihästyönkorento	spjutflickslända
<i>Coenagrion pulchellum</i>	sirotytönkorento	mörk lyrflickslända
<i>Erythromma najas</i>	isotytönkorento	större rödögonflickslända
<i>Enallagma cyathigerum</i>	okatytönkorento	sjöflickslända
<i>Iscnura elegans</i>	hoikkatytönkorento	större kustflickslända
<i>Brachytron pratense</i>	karvaukonkorento	tidig mosaikslända
<i>Aeshna cyanea</i>	kirjoukonkorento	blågrön mosaikslända
<i>Aeshna grandis</i>	ruskoukonkorento	brun mosaikslända
<i>Aeshna juncea</i>	siniukonkorento	starrmosaikslända
<i>Aeshna serrata</i>	rannikkoukonkorento	vassmosaikslända
<i>Gomphus vulgatissimus</i>	aitojokikorento	sandflodtrollslända
<i>Cordulia aenea</i>	vaskikorento	guldtrollslända
<i>Somatochlora metallica</i>	välkekorento	metalltrollslända
<i>Libellula quadrimaculata</i>	ruskohukankorento	fyrfläckad trollslända
<i>Orthetrum cancellatum</i>	merisinikorento	större sjötrollslända
<i>Sympetrum danae</i>	tummasyyskorento	svart ängstrollslända
<i>Sympetrum flaveolum</i>	elokorento	gulfläckad ängstrollslända
<i>Sympetrum sanguineum</i>	verikorento	blodröd ängstrollslända
<i>Sympetrum vulgatum</i>	punasyyskorento	tegelröd ängstrollslända
<i>Leucorrhinia caudalis</i>	lummelampikorento	bred kärrtrollslända